

III₁ Пољопривредни техничар

Р.б.	ОПШТЕОБРАЗОВНИ	Број часова недељно
1.	Српски језик и књижевност	3
2.	Страни језик	2
3.	Социологија	2
4.	Физичко васпитање	2
5.	Хемија	2
6.	Биологија	2
	СТРУЧНИ	
7.	Пољопривредна техника	2
8.	Ратарство са повртарством и цвећарством	3
9.	Воћарство	2
10.	Сточарство	2
11.	Заштита биља	2

1. **Образовни профил: пољопривредни техничар**
2. **Назив предмета: биологија**
3. **Фонд часова: недељно: 2, годишње: 70**
4. **Разред: трећи**
5. **Статус предмета: обавезан**
6. **Циљеви:** - циљ наставе биологије је да у склопу општих циљева наставе допринесе развоју комплетне личности ученика, како у образовном, тако и у васпитном смислу. То подразумева усвајање наставних садржаја биологије са научног аспекта уз истовремено развијање психофизичких способности ученика на сазнајном плану.
7. **Задаци:** Стицање општих научних знања из области биолошке науке и праксе; разумевање општих законитости које владају у живој природи и прихватање као основе за формирање сопствених и општих норми понашања према околини у којој живи; познавање чињеница које су основне за даље стицање знања; развијање својих мисаоних и изражајних способности, као и способности за самоиницијативно и самостално истраживање; оспособљавање за самообразовање и самостални избор занимања у току даљег школовања.
8. **Садржаји програма:**

Број часова	Наставне теме	Препоручени садржаји	Основни облици извођења програма
10	Основи молекуларне биологије	<ul style="list-style-type: none"> - предмет и значај изучавања молекуларне биологије - молекулске основе наслеђивања - биосинтеза беланчевина - гени и генетичко инжењерство 	
14	Биологија развића животиња	<ul style="list-style-type: none"> - полне ћелије - оплођење - ступњеви развића - растење - ембрионални омотачи - постембрионално развиће - старење 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни
20	Механизми наслеђивања	<ul style="list-style-type: none"> - основна правила наслеђивања - генетичка варијабилност(генске и хромозомске мутације) - мутагени и генетичка контрола развића - селекција и оплемењивање биљака и животиња - наслеђивање и варирање особина код људи и наследне болести 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни
16	Екологија и заштита и унапређење животне средине	<ul style="list-style-type: none"> - основни принципи и појмови екологије (еколошки фактори, животна форма, биотоп, еколошка ниша, популација, биценоза, екосистем, биосфера) - заштита и унапређење животне средине(еколошке промене под дејством човека, процеси урбанизације и индустријализације, фронтални - индивидуални - групни 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни

		<ul style="list-style-type: none"> - загађивање воде, ваздуха, земљишта и хране) - еколошке основе просторног планирања - заштита природе 	
10	Основни принципи еволуционе биологије	<ul style="list-style-type: none"> - теорије еволуције - механизми еволуционих процеса - природна селекција и адаптација - постанак врста - порекло човека и његова еволуција 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни

9. Начини остваривања: Садржаји програма имају општеобразовни и општестручни карактер, што даје солидну основу за боље разумевање програмских садржаја из стручних предмета. За реализацију часова обраде новог градива, утврђивања и обнављања најчешће се примењује фронтално- индивидуални облик рада. Посебно место у настави имају методе разговора и дискусије, илустративно- демонстративна, метода експеримента и самосталан рад ученика. Треба одредити најбољу комбинацију наставних метода у складу са садржајима програма, узрастом ученика, њиховим знањима и интересовањима, као и условима у којима се изводи настава. Чињенице, појмови и појмови обимом не треба да оптерећују ученике већ треба да буду чињенице које су неопходне за разумевање битних појмова, процеса и законитости. Њиховом применом ученици треба да буду оспособљени за одређена решавања реоретских и практичних проблема, као и за њихово напредовање.

10. Препоручена литература: - Гордана Цвијић, Јелена Ђорђевић, Надежда Недељковић, Радомир Коњевић, биологија за трећи разред пољопривредни техничар

11. Корелација: Хемија, Ратарство, Воћарство, Виноградарство, Сточарство.

Комплетан садржај преузет из ПРОСВЕТНОГ ГЛАСНИКА- СЛУЖБЕНОГ ГЛАСНИКА РС број 1 од 27. 2 1993. године.

Obrazovni profil: Poljoprivredni tehničar

Predmet: Engleski jezik

Razred: III

Cilj predmeta: Sticanje, proširivanje znanja i umeća u svim jezičkim aktivnostima i upoznavanje kulturnog nasleđa stvorenog na tom stranom jeziku i osposobljavanje za dalje obrazovanje i samoobrazovanje.

Zadaci nastave stranog jezika su:

stvaranje raznovrsnih mogućnosti da kroz različite sadržaje i oblike rada tokom nastave stranog jezika, ciljevi i zadaci obrazovanja, kao i ciljevi nastave stranih jezika budu u punoj mjeri realizovani,

-razvijanje saznavnih i intelektualnih sposobnosti učenika, njegovih, humanističkih, moralnih i estetskih stavova,

-sticanje pozitivnog odnosa prema drugim jezicima i kulturama kao i prema sopstvenom jeziku i kulturnom nasleđu, uz uvažavanje različitosti i navikavanje na otvorenu komunikaciju,

-sticanje svesti o funkcionisanju stranog jezika i korelacija kako sa maternjim jezikom tako i sa i ostalim predmetima,

-usvajanje novog u što većem broju, vokabulara, koji će učeniku omogućiti usmenu i pismenu komunikaciju na najvišem nivou u dosadašnjem školovanju kao i odličnu komunikaciju i sporazumevanje sa ljudima iz drugih zemalja,

-osposobljavanje učenika da nastavi, na višem nivou obrazovanja i samostalno, učenje istog ili drugih stranih jezika na različite načine i u svim okolnostima koje život stvori.

polazna osnova: službeni glasnik strana 29/33 broj 6

preporučena literatura: ZUNS Beograd, engleski jezik za drugi razred srednje stručne škole, stručna literatura, Gramatika engl.jezika, Longman Advanced grammar, L.G.Alexander, stručna literatura, Dictionary

Zadaci nastave stranih jezika su da učenici:

-usvoje predviđene morfosintaksičke strukture i oko 750 novih reči i izraza uključujući i terminologiju vezanu za struku;

-praktično ovladaju jednostavnim govornim jezikom i steknu nova jezička znanja neophodna za radu stručni;

-neguju pravilan izgovor, usavršavaju ortografiju i utvrđuju i proširuju osnove gramatike stranog jezika; rečnika i drugih izvora informacija.

Komunikativne funkcije:

Govorne modele koji se upotrebljavaju pri komuniciranju u realnim životnim situacijama, uvežbavati i proširivati iz razreda u razred; privlačenje pažnje, oslovljavanje poznate i nepoznate osobe; iskazivanje dopad; iskazivanje dopadanja i nedopadanja, slagaje i neslaganje s mišljenjem sagovornika; traženje i davanje obaveštenja; čestitanje i iskazivanje lepih želja; pozivanje u goste, prihvatanje i neprihvatanje poziva, izražavanje zadovoljstva i nezadovoljstva; čuđenja i iznenađenja; iskazivanje fizičkih tegoba, raspoloženja, zabrinutosti.

Nedeljni fond časova 2, 70 časova godišnje

Nastavne teme/ ostvarivanje programa :

Obnoviti rečenične modele obuhvaćene u osnovnoj školi kao i u prvoj godini; red reči u rečenici. Mesto priloga i priloških odredbi

-Pitanja

a) "WH" questions

"Where are you going?", "How can we get there?"

b) alternativna pitanja

"Did you take a bus or did you walk?"

c) učtiva pitanja

"Would you open the window, please?"

d) pitanja sa predlogom na kraju

"What are you looking for?"

Indirektni govor

a) Izjave bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena)

"I'll come as soon as you can." He says that he will come as soon as he can.

b) molbe, zahtevi, naredbe

"Come back!" He told me to come back.

"Pass me the bread, please." "He asked me to pass him the bread.

c) pitanja sa promenom reda reči - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom pd sadašnjih vremena)

-Yes/No questions.

"Have you seen Mary?" he wants to know If I have seen Mary.

-"WH" questions.

"Where are you going?" He asks where I am going.

Grupa 2 -Imenička grupa

1.član

-Obnoviti i utvrditi upotrebu određenog i neodređenog člana.

-Određeni član uz imena godišnjih doba, obroka, naziva država.

The spring of 1957 was very warm. The breakfast we had yesterday was very good. he lives in the USA.

-Neodređeni član u izrazima za vreme, količinu, meru i u uzvičnim rečenicama.

50 miles an hour, 16 dinars a kilo, two pound a yard;

What a mess!

-Multi član uz imena sportova i igara,

He plays volleyball.

2.imenice

Množina imenica -obnoviti

Kongruencija imenica sa glagolom u jednini
news, information, furniture, mathematics i dr.

The news is on at ten o'clock. Mathematics is a difficult subject.

-Zbirne imenice sa glagolom u množini

people, cattle, police itd.

There was a lot of people in the street. The cattle are sold.

-Sinkretizam jednine i množine

sheep, deer, trout, itd.

-Drugi nominali- gerund

a) u funkciji subjekta

Swimming is my favourite sport

b) u funkciji objekta (posle glagola like, hate, start, sopt itd.)

She likes cooking.

3.zamenički oblici

a) Zamenice

-Obnoviti one lične, pokazne, prisvojne, relativne i odrične zamenice predviđene programom za prvu godinu.

-Uzajamno-povratne zamenice - each other, one another,

Mary and Peter see each other almost every day. people from different countries can hardly understand one another.

IT uz kopulzativne glagole

It is raining. It is cold.

-Neodređeno ONE

I lost a friend but you gained one.

b) Determinatori

-Neodređeni determinatori- some, any

They want some paper. I don't have any bread left.

-odrični determinator no

There are no eggs in the fridge. There's no water in the glass.

4.Pridevi

Obnoviti poređenje prideva

5. brojevi

decimalni, razlomci, četiri računске radnje

6. kvantifikatori

obnoviti many/much, a lot of/ lots of; few/little

3. glagolska grupa

1. glagoli

-vreme i aspekt glagola

-obnoviti glagolske oblike predviđene programom za osnovnu školu

-The Simple Present Tense za izražavanje buduće radnje

What time does your plane takes off?

-The Present Perfect tense - proširiti upotrebu priloškim odredbama *lately, recently*

-The Present Perfect Continuous Tense

She has been living in London for two years now.

-The Past Perfect Tense

When we came the train has already left.

modalni glagoli

a) can(be able to, be allowed to), could

Sorry, but I can't come tomorrow. Can I smoke in here?

Could I smoke in here?

b) must (have/ got / to, be obliged to)

I've got to go now.

-Pasivne konstrukcije - za isticanje bezličnosti i za navođenje naučnih činjenica

The new motorway has been opened to traffic. Oxygen is found in the air.

-Dvočlani glagoli (frazalni i predložki)

apply for, shout for, bring up i dr.

2. Prilozi

Poredjenje priloga

3. Predlozi

Obnavljanje

4. Tvorba reči

Najčešći prefiksi i sufiksi za tvorbu prideva

il-, im-, ir-, un-, -able, -ful, -less i dr.

5. Ortografija

Osnovna pravila interpunkcije. Pisanje velikih slova.

6. leksikologija

Idiomi i frazeologizmi

7. Leksikografija

Srukturna i korišćenje dvojezičnih rečenica.

Planom i programom su obuhvaćena dva pismena zadatka u toku školske godine i 8 pismenih vežbi;

Mesto izvodjenja nastave -učionica i kabinet agrocentra, koji se nalazi u sklopu škole;

Metode koje se koriste u nastavi su : direktna, ekletička, indirektna, rad po grupama, kao i ostali nastavni oblici, frontalni, tandem, grupni.

Nastavna sredstva: kasetofon, cd-pejer, nastavni listići, mape, karte, fleš karte

Obrazovni zadaci su ponavljanje vokabulara kao i snalaženje sa novim rečima, frazama i izrazima.

Vaspitni zadaci su razvijanje kod učenika osećaj za stranim jezikom, snalaženje sa istim, kao i potreba za stalnim napredovanjem i nadograđivanjem znanja.

1. **Образовани профил:** Пољопривредни техничар
2. **Назив предмета:** Француски језик
3. **Разред:** Трећи
4. **Остваривање образовно-васпитног рада, облици и трајање:**

Разред	Настава				Пракса	Укупно
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III	70					70
IV						

5. **Статус предмета:** Обавезни
6. **Циљеви предмета:**

Циљ наставе страних језика је стицање, проширивање и продубиљивање знања и умења у свим језичким активностима, упознавање културног наслеђа створеног на датом страном језику и оспособљавање за даље образовање и самообразовање.

Задаци наставе страних језика су да ученици:

- Усвоје говрни језик у оквиру нових 1000 (словима: хиљаду) речи и израза укључујући и терминологију значајну за дату струку, што је у току осам година учења језика чини укупан фонд од око 2400 речи и израза продуктивно, а рецептивно и више;
- Негују правилан изговор и интонацију уз обраћање посебне пажње на оне ритмичке и прозодијске схеме које су битне у усменом изражавању;
- Разумеју говор (непосредно и путем медија) и спонтано се изражавају у оквиру теме из свакодневног живота и општих тема струке, уз исказивањеличног става и расположења;
- Овладају техником информативног читања, разумеју сложеније језичке структуре у тексту и упознају особености језика струке читањем текстова везаних за теме из области дате струке;
- Даље савлађујуоснове ортографије ради коректонг писменог изражавања у оквиру усвојене лексике и језичких категорија;
- Развијају разумевање писаног стручног текста, писање резимеа, налаза, извештаја и оспособљавају се за њихову усмену интерпретацију; стичу нова сазнања о карактеристикама земаља и народа чији језик уче, њиховог начина живота и обичаја;
- Оспособљавају се за вођење разговора о нашој земљи, њеним природним лепотама, културним и историјским тековинама;
- Шире своју општу културу, развијају међукултурну сарадњу и толеранцију и своје интелектуалне способности;
- Оспособљавају се за даље образовање и самообразовање у области језика и струке коришћењем речника, лексикона и друге приручне литературе.

Комуникативне функције: Обнављање, утрђивање и проширивање оних комуникативних јединица са којима се ученик упознао у основној школи: оспособљавање познате и непознате особе; исказивање свиђања и несвиђања, слагања

и неслагања са мишљењем саговорника; тражење и давање дозволе; честитање и исказивање лепих жеља; позивање у госте; прихватање и неприхватање позива; обавештење и упозорење; предлагање да се нешто уради; одобравање или неодобравање нечијих поступака; приговори, жалбе; изражавање чуђења, изненађења, уверености, претпоставке или сумње; давање савета; исказивање симпатија, преференције, саучешћа; изражавање физичких тегоба, расположење

7. Препоручена литература за реализацију предмета:

- Постојећи одобрени уџбеници
- Популарна литература
- Интернет

8. Корелација са другим предметима:

- Српски језик и књижевност
- Стручни предмети

9. Начин остваривања програма:

Објашњење програма

У изради овог програма примењени су исти принципи као и у изради програма првог страног језика, тј. принцип спиралног програмирања. Приликом усвајања градива инсистира се на комуникативном приступу, а граматика се учи когнитивно. Неки захтеви су означени са /P/ што значи да их треба усвојити само на нивоу разумевања.

Програм другог страног језика се, посебно у почетној фази, мора третирати као општеобразовни предмет.

Предложена стручна тематика је одабрана тако да не ремети нормално усвајање језика; она треба да буде усклађена са садржајима стручних предмета.

Комуникативне функције наведене су на крају заједничког дела програма и дате су за укупан период учења другог страног језика. Обрађују се од I-III разреда, а обogaђују и нијансирају из разреда у разред.

III разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

Синтакса реченице

Зависне реченице (субординација)

а) Везничке реченице:

Временске са **quand** (основна синтакса) **dés que, avant que, pendant que**.

Узрочне са **parce que, puisque**.

Погодне са **si** (Si je viens, si j'avais...)

б) објекатске реченице са **que** : најважнији глаголи који захтевају индикатив, односно субјунктив.

Слагање времена. Само у случајевима када је у објекатској реченици са **que** индикатив, а у главној неко прошло време.

в) зависно-упитне реченице: најважнији обрти.

г) релативне реченице са **qui, que** - основна правила. Употреба инфинитива: неколико најважнијих глагола који инфинитивну допуну везују: 1. без предлога, 2. помоћу **de**, 3. помоћу **à**. Конструкција **pour** + инфинитив презента.

Партицип презента и герундив у функцији зависне реченице.

Морфологија са синтаксом реченичких делова

А) Именичка група

Именице. Проширивање знања о грађењу женског рода и множине. Чланови.

Одређени, неодређени и партитивни – основна правила употребе. Партитивно **de** после израза за количину.

Демонстративни као детерминанти.

Посесиви као детерминанти.

Бројеви. Систем простих, редних бројева и разломачки бројеви. Придеви.

Проширивање знања о грађењу женског рода и множина. Поређење придева. Придеви са два рода у мушком роду.

Предлози. Употреба **à, de en, par dans**.

Б) Глаголска група

Личне заменице. Систематизација ненаглашених и наглашених облика.

Заменица **on**.

Прилошке заменице: **en, у** (основна правила употребе)

Глаголи. Времена индикатива: футур, имперфект, плусквамперфект

Времена субјунктива: презент. Кондиционал презента.

Партицип перфекта.

Проминални глаголи (у горе наведеним облицима.) Слагање партиципа перфекта – основна правила.

Прилози. Преглед прилошких група.

Фонетика

Вежбе из фонетике:

1. Основне самогласничке опозиције:

- Образац lit (lu) loup

- Обрасци peur/ pére, le/les, mener-mené, je dis/j'ai dit

2. Изговор полувокала.

3. Везивање у групи детерминант + именица и у групи лична заменица + глагол.

4. Интонације прости и простопоширене потврдне и упитне реченице.

Правопис

Правопис облика предвиђених за овај разред. Дијакритички знаци.

Лексика

Неколико најважнијих хомонимских серија.

Лексикографија

Структура и употреба стручног речника

1. **Образовни профил:** Пољопривредни техничар,.

2. **Назив предмета:** СОЦИОЛОГИЈА

3. **Разред:** III

4. **Остваривање образовно- васпитног рада, облици и трајање:**

Разред	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	Пракса	Укупно
I						
II						
III	2					70
IV						

5. **Статус предмета:** обавезни

6. **Циљ и задаци**

Циљ наставе социологије је да ученици упознају основне садржаје социолошких теорија и метода науке социологије.

Задаци наставе социологије су:

-схватање значаја рада и поделе рада као економске категорије основе стварања и развоја човека и друштва и да уоче однос природе и човека у технолошком друштву и савремене еколошке проблеме;

-уознавање структуре и организације друштва, друштвених група и заједница, друштвеног раслојавања и принципа популационе политике;

-схватање значаја културе и цивилизације, врста културних значења и перспектива развоја савременог друштва.

7. **САДРЖАЈ ПРОГРАМА**

Предмет социологије(4)

- Одређење предмета социологије.
- Социологија и део друштвене науке.
- Метод социологије.
- Развоје социологије као научне дисциплине.
- Социолошке теорије.

Природа, човек и друштво(14)

- Рад и подела рада као основа стварања и развоја човека и друштва.
- Друштвена производња.
- Производња и њени основни чиниоци.
- Производне снаге и производни односи.
- Друштвена репродукција и њене основне законитости.
- Основна обележја родбне производње.
- Роба и њена основна својства.
- Развој облика вредности;суштина и основне функције новца.
- Основно значење закона вредности.
- Природна и друштвена средина.
- Друштво и становништво.
- Природа и човек у технолошком друштву.
- Еколошки проблеми.

Структура и организација друштва(16)

- Елементи друштвене структуре.
- Друштвене групе.
- Брак и породица(популациона политика)
- Професионалне, територијалне, религијске и друге друштвене групе.
- Друштвене заједнице.
- Породица, народ ,нација(популациона политика)
- Друштвено раслојавање(класе и слојеви).
- Друштвене институције и организације.
- Политичке партије и покрети.
- Држава, право и политика.
- Друштвена свест и њени облици.

Култура и друштво(30)

- Појам културе и цивилизације.
- Врсте културних значења.
- Религија (типови религиозности).
- Настанак религијске свести (примитивна заједница, тотемизам, фетишизам, магија, анимизам).
- Мит и митологија.
- Монотеистичке религије(јеврејска религија, будизам, хришћанство, ислам).
- Обичај и морал.
- Филозофија и наука.
- Уметност(врсте уметничког стваралаштва).
- Масовна култура и поткултура.
- Култура и личност.

Промене и развој друштва(8)

- Врсте друштвених промена.
- Друштвена покретљивост.
- Друштвени развој и његови чиниоци.
- Развојне перспективе савременог друштва.

8. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА(УПУТСТВО)

Програм обухвата неколико Целина и то: одређење предмета социологије, схватање природе човека и друштва, садржаје из економије, структуре и организације друштва, културе и друштва са посебном разрадом садржаја из области религије и поглавље о променама и развоју друштва.

За реализацију ових сацаја и остваривање постављених задатака битно је да ученици усвоје основне појмове из области, као и да формитају креитички однос према свету, разумеју противречности које настају у развоју друштва, као и одреде своје место и активан став. Карактеристике садржаја омогућавају примену различитих облика рада и наставних метода које ангажију ученике.

Будући да су општа обележја људске активности садржана у раду, он се поматра као суштинско својство човека, његовог стваралаштва и историје, узима се у склопу тзв. природне и друштвене поделе рада. У првом поглављу је посматрање и анализа друштва и природне средине, у другом су разне врсте подела рада као основе друштвене струкуре историјског развитака. У овом делу програма директно се повезују садржаји политичке економије, социологије и антропологије.

При објашњавању услова настанка робне производње и њених општи карактеристика(својства робе, развоја облика вредности, функције новца, основне функције закона вредности) тежиште би требало да буде на разјашњавању познатог Марксовог става да с у робна производња и робин промет” појаве које припадају најразличитијим начинима производње ”, али се о карактеристичним разликама тих различитих историјских облика робне производње не може поуздано судити” ако се познају само апстрактне категорије робног промета, које су им заједничке”.

При обради садржаја о култури и друштву треба применити структурални и системски приступ. Посебну пажњу треба посветити социологији религије, почев од настанка религијске свести и њихових примитивних облика до појаве монотеистичких религија и стварању посебних друштвених односа у зависности од религиозне припадности. При томе треба користити што воше промера и нке резултате културолошких истраживања и нових студија из области социологије културе. Предметни наставници, тематизацију овог одељка треб да прилагоде и интересовању ученика. Окосницу одељка по променама и развоју друштва чине следећи појмови: промена(измена једног стања, струкуре, друштвеног процеса или правца), развој(серија промена истог смера и дате инвестиције) и покретљивост(мењање места у друштвеној структури и друштвеном систему). Због тога излагање о “облицима” друштвеног развоја подразумева и одредницу смера и степена достигнутог развитака. Ову тематску целину такође треба прилагодити интересовањима ученика. Тематски треба проширити чиниоце друштвеног развоја укључујући и допуне о развојним фазама, кризи и стагнацији, неравномерности у друштвеном развоју и др. када је у питању развитака савремених друштава, на пример, посебно треба објаснити садашњу светску кризу(демографска, криза исхране и тд, криза у односима у измедју савремених друштвених система), а у погледу друштва будућности пожељно би било приказати неке новије футуролошке студије.

Природа садржаја овог предмета омогућава коришћење различитих облика рада и наставних метода које ангажују ученике и повећавају његову заинтересованост.

Користећи одговарајуће методе у настави, ученике би требало посебно покретати и стимулисати да постављају питања и воде расправе о њима. Повремено их треба тестирати колико су у току(и како) актуелних збивања у развоју социјалистичких друштвених односа, актуелним проблемима морала, алтернативне културе и млаге генерације, питањима из области филозофије, науке, уметности и идеологије. На овим конкретним питањима треба истовремено објашњавати зашто се, поред осталог, неки проблеми у стручним расправама и литератури различито објашњавају. Добре примере би свакако требало узети у обзир када се оцењује укупан успех ученика.

Одобрено од стране Министарства просвете Службеним гласником РС бр:4,31. маја 1991. год.

1. **Образовни профил:** пољопривредни техничар

2. **Назив предмета:** физичко васпитање

3. **Разред:** III

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III	70					70
IV						

5. **Статус предмета:** обавезан

6. **Циљеви:** циљ наставе физичког васпитања је задовољавање основних биопсихосоцијалних потреба ученика у области физичке културе, формирање правилног схватања и однос а према физичкој култури и трајно подстицање ученика да ове активности уграде у свакодневни живот и културу живљења.

Задатци-физичког васпитања

-квалитативно и квантитативно продубљивање физичких способности и спортског-моторичког образовања, започетих на раднијим ступњевима образовања.

-оспособљавање ученика за самосталан рад и самоконтролу у одржавању физичке кондиције, јачање здравља и нези тела.

-стварање услова у којима ученик доживљава радост слободног стваралачког ангажовања у спортским и рекреативним активностима.

-протоширивање знања које доприноси објективно сагледавање вредности и могућности физичке културе.

-неговање хигијенских и других културних навика за обучавање и јачање знања.

7. Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91).31.05.1991

8. **Препоручена литература:** атлетика техника др. Ђорђе Стефановић, рукомет техника мр. Саша Марковић, одбојка техника мр. Драган Нејић.

9. **Корелација са другим предметима:** биологија, физика

10. **Начини остваривања програма:** садржаји програма усмерени су на: развијање физичке способности, спортско техничко образовање, повезивање физичког васпитања са животом и радом

Развијање физичких способности. програм предвиђа да се развијање физичких способности остварује на сваком часу физичког васпитања од првог до четвртог разреда. Програмирање врши наставник физичког васпитања према стању могућностима и потребама сваког ученика. На сваком часу физичког васпитања један део времена треба посветити:

-развијању основних елемената физичке кондиције – снаге, брзине, равнотеже, спретности, прецизности и издржљивости.

-учвршћивању нормалног држања тела у мировању и кретању

Спортско техничко образовање

Реализује се у оквиру заједничког програма (атлетика и вежбе на справама и тлу) и програма по избору, да би се обезбедили друштвени интереси, заједнички програм је детаљно разрађен и треба да га усвоје сви ученици, па су у том смислу по разредима и предвиђени минимални образовни захтеви, које сваки ученик треба да оствари.

Повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Садржај подручја предвиђа активности којима се физичко васпитање директно повезује са животом и радом. При том трба водити рачуна о следећем:

а. излети, кросеви, логоровање и друге активности организују се на нивоу школе уз сарадњу наставника сродних предмета и осталих наставника. Садржај ових активности трба планирати на нивоу наставничког већа, односно предвидети садржаје више образовно васпитних подручја.

б. школска и међушколска такмићења школа организује по систему кји не изискује велике матерјалне трошкове и путовања, стимулише ућешће свих ученика.

Годишњи план, програм и распоред излета, кросева, логоровања, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује на почетку школске године наставничко веће на предлог стучног актива наставника физичког васпитања.

Актив наставника физичког васпитања самостално одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.

Часови у току недеље трба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може истовремено одржавати за два одељења ни на спортском терену, ни у сали за физичко вежбање.

Образовни профил- Пољопривредни техничар

Назив предмета-Грађанско васпитање

Расред-3

Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање-теоријска настава 35

Статус предмета-обавезно изборни

ТЕМЕ-

1. Уводни час
2. Демократија и демократско одлучивање
3. Грађански живот, политика и власт
4. Ограничена власт
5. Подела власти
6. Појам грађанин / грађанка
7. Грађани / грађанке и поштовање закона (припрема за дебату и дебату)
8. Упознавање са радом локалне власти и самоуправе (посета општини)
9. Грађанско и цивилно друштво
10. Карактеристике цивилног друштва
11. Однос цивилног друштва и државе
12. Грађански активизам за и против (припрема за дебату и дебату)
13. Претпоставке грађанског друштва
14. Људска права - 1
15. Људска права - 2
16. Грађани моје општине - 1
17. Грађани моје општине - 2
18. Грађанска иницијатива
19. Грађанска иницијатива - формулисање
20. Грађанска иницијатива - презентација и анализа рада по групама
21. Грађанска иницијатива - формални предлог
22. Скупштина - припреме за заседање
23. Скупштина - заседање
24. Удружења грађана - право на самоорганизовање
25. Удружења грађана – упознавање с радом локалних удружења грађана
26. Планирање локалне акције – избор проблема
27. Планирање локалне акције – кораци у планирању
28. Планирање локалне акције – прикупљање података, формулисање проблема, циљева и задатака
29. Планирање локалне акције – план надгледања и оцене успешности
30. Планирање локалне акције – одређивање циљних група, анализа окружења и изградња подршке
31. Планирање локалне акције – осмишљавање поруке и одабир канала комуникације
32. Планирање локалне акције – прикупљање средстава и план активности
33. Планирање локалне акције - припрема за јавну презентацију
34. Планирање локалне акције - јавне презентације у школи
35. ЗАВРШНИ ЧАС - Шта носим са собом?

ЦИЉЕВИ-

1. Циљ ове радионице је да се ученици информишу о програму предмета, његовим циљевима и задацима, начину рада, и да се међусобно упознају.
2. Циљ ове радионице је да помогне ученицима да разумеју да је начин доношења одлука једна од важних одлика демократије
3. Циљ ове радионице је да се грађански живот, политика и власт препознају као различите али испреплетене јавне делатности
4. Циљ ове радионице је да се ученици упознају са неопходношћу и сврхом ограничења власти.
5. Циљ ове радионице је да се ученици упознају са једним од начина ограничења власти - поделом власти.
6. Циљ ове радионице је да се ученици упознају са политичким одређењем појма грађанин/грађанка.
7. Циљ ове радионице је да ученици размисле о улози закона у демократској држави и о важности поштовања закона као елементу улоге грађана/грађанке
8. Кроз непосредно искуство упознати се са радом локалне самоуправе у властитој средини

9. Циљ ове радионице је да ученици стекну основна знања о цивилном и грађанском друштву.
10. Циљ ове радионице је да се ученици ближе упознају с карактеристикама цивилног друштва.
11. Циљ ове радионице је да ученици разумеју да постоје активности које предузима само држава, активности које су у домену цивилног друштва и оне које припадају њиховом заједничком пољу деловања
12. Циљ ове радионице је да ученици продубе своје разумевање улоге грађана и значаја грађанског активизма и да размотре мотиве оних грађана који не/узимају активно учешће у јавном животу
13. Циљ ове радионице је да се ученици упознају са факторима који подстичу или ометају демократски развој друштва
14. Циљ ове радионице је да помогне ученицима да разумеју појам људских права и да укаже на њихову универзалност.
15. Циљ ове радионице је упознавање ученика с појединим врстама људских права.
16. Циљ ове радионице је испитивање сопствене информисаности и спремности да активно учествују у решавању постојећих друштвених проблема.
17. Циљ ове радионице је утврђивање информисаности грађана о пословима општине и спремности грађана да активно учествују у решавању постојећих друштвених проблема.
18. Циљ ове радионице је да се ученици упознају са грађанским иницијативама као једним од облика непосредног учешћа грађана у јавним пословима.
19. Циљ ове радионице је да ученици уобличе своје грађанске иницијативе и да испланирају неопходне кораке за њихову реализацију како би једна иницијатива покренута од грађана била што успешнија. Вежба обухвата процесу који претходе одлучивању о покренутом проблему (интересу грађана) у Скупштини.
20. Циљ овог часа је да ученици кроз презентацију и дискусију, анализирају формулисани иницијативе и на тај начин провежбају знања усвојена на претходним часовима.
21. Циљ ове радионице је да се ученици упознају са разликом између формалне и неформалне иницијативе као и правилима формулисања формалног предлога који се упућује Скупштини.
22. Циљ ове радионице је упознавање са структуром и функционисањем Скупштине као једне од институција власти, као и упознавање са правилима рада и процедуром одлучивања у Скупштини
23. Циљ овог часа је да се кроз симулацију заседања скупштине ученици упознају са функционисањем Скупштине као једне од институција власти и процедуром на основу које се у Скупштини одлучује о предлозима грађана.
24. Циљ ове радионице је да ученици упознају и разумеју појам *удружење грађана (невладина организација)*
25. Циљ ове радионице је да се ученици упознају с радом локалног удружења грађана као примером добре праксе
26. Циљ ове радионице је да ученици, користећи искуства из претходне године и знања стечених у овој, изврше одабир проблема и да се припреме за његово решавање.
27. Циљ ове радионице је да се укаже на значај планирања за успешну реализацију локалних акција и да се започне са планирањем конкретних акција разреда.
28. Циљ ове радионице је да се ученици ближе упознају са важношћу континуираног прикупљања података и прецизног формулисања проблема, циљева и задатака.
29. Циљ ове радионице је да се ученици ближе упознају са неопходношћу континуираног проверавања колико се акција успешно одвија и какви су јој резултати.
30. Циљ ове радионице је да се ученици упознају са важношћу обезбеђивања подршке од стране појединаца, група и организација које су заинтересоване за решавање проблема и који могу допринети успешности локалне акције.
31. Циљ ове радионице је да се ученици ближе упознају са појмом и значајем комуницирања са јавношћу као и карактеристикама добре поруке.
32. Циљ ове радионице је да се ученици ближе упознају са значајем и начинима планског прикупљања средстава и детаљног планирања активности

33. Циљ ове радионице је да се ученици ближе упознају са значајем и начинима планског прикупљања средстава и детаљног планирања активности

34. Циљ ове радионице је да се ученици представе јавности планове локаних акција и на тај начин обезбеде подршку својим активностима.

35. Циљ ове последње радионице је да се ученицима пружи прилика да процене програм као целину и размене своја искуства везана за праћење овог програма

ИСХОДИ-

- 1. Упознавање ученика са садржајем и циљевима предмета
- Упознавање са начином рада
- Међусобно представљање
- 2. Подсећање на значај правила (норми и процедура) за функционисање друштвене заједнице
- Разликовање демократског од недемократског одлучивања
- Разликовање непосредне и посредничке демократије
- Указивање на факторе који одређују степен демократичности одлучивања
- 3. Раздвајање личног дела живота грађана од њихове јавне делатности
- Одређење појмова грађански живот, политика и власт
- Разликовање политике и власти
- 4. Разјашњење зашто је важно да власт буде ограничена
- Анализирање различитих начина ограничења власти
- 5. Указивање да је подела власти један од начина њеног ограничења
- Усвајање знања о подели власти на извршну, судску и законодавну
- Објашњење надлежности сваке инстанце (гране власти) и механизма међусобног ограничења
- 6. Разликовање и издвајање политичког одређења појма грађанин/грађанка од осталих значења овог појма
- Разумевање политичког одређења појма грађанин/грађанка
- 7. Проналажење аргумената за становиште које се заступа
- Анализа и избор аргумената
- Јавно заступање ставова
- Практиковање комуникацијских техника и вештина
- 8. обилажење просторија у којима се одвија рад локалне самоуправе
- упознавање са врстама делатности које се ту одвијају
- разговор са носиоцима локалне самоуправе о њиховом послу
- 9. основно одређење појмова: грађанско и цивилно друштво
- упознавање са односима између грађанског и цивилног друштва
- 10. увиђање да цивилно друштво повезује грађанска права, грађанске иницијативе и јавност;
- уочавање да је улога цивилног друштва да допуњава и контролише државу
- 11. упознавање са активностима цивилног друштва и државе
- уочавање односа цивилног друштва и државе
- 12. проналажење аргумената за становиште које поједине групе заступају
- анализа и избор аргумената
- јавно заступање ставова
- вежбање у заснивању ставова и практиковање комуникацијских техника и вештина
- 13. уочавање услова који омогућавају и потпомажу постојање демократског друштва
- уочавање чинилаца који угрожавају постојање демократског друштва
- 14. ближе одређење појма људских права
- указивање на значај људских права за сваког појединца
- препознавање теме људских права у дневној штампи
- 15. упознавање са садржином појединих права
- промовисање људских права
- 16. указивање на могућности за учешће грађана у јавним пословима
- процена сопствене упућености у рад општине и степена спремности да се активно учествује у решавању постојећих друштвених проблема

- 17. истраживање информисаности грађана о пословима општине и спремности грађана да активно учествују у решавању постојећих друштвених проблема
- 18. Упознавање са појмом грађанска иницијатива
- Избор проблема и предлог његовог решења
- 19. Формулисање аргумената за решавање проблема
- Планирање кампање, финансијских трошкова и лобирања
- 20. -презентација и анализа формулисаних иницијатива
- анализа рада у малим групама
- 21. разумевање разлика између формалне и неформалне иницијативе
- упознавање са формом и садржином предлога као формалног начина остваривања права грађана да непосредно учествују у доношењу одлука
- 22. упознавање са правилима и процедурама у Скупштини
- подела улога (председник Скупштине, секретар, председник ИО, председници одборничких група, одборници, посматрачи)
- 23. изношење предлога грађана
- дискусија о предлозима грађана
- гласање о предлозима грађана
- 24. Упознавање са појмом, улогом и врстама удружења грађана
- Разумевање карактеристика удружења грађана
  - 25. Представљање локалног удружења грађана
  - Разговор о активностима и акцијама које је ово удружење грађана спровело у локалној заједници
  - 26. Утврђивање «слике стања» разреда/групе у односу на планирање и реализацију локалних акције
    - Одабир проблема/теме/потребе због које ће се планирати и реализовати локална акција.
- 27. Истицање значаја планирања
- Упознавање са корацима у планирању и утврђивање њиховог редоследа
- 28. Прецизно дефинисање сваког проблема
- Формулисање циљева у односу на изабране проблеме
- Формулисање задатака у односу на постављене циљеве
- 29. Упознавање ученика са значајем надгледања и оцене успешности
- Упознавање са начинима оцене успешности (евалуације) локалне акције
- 30. Одређивање циљних група
- Анализа окружења у циљу идентификовања свих оних организација, институција и појединаца који могу допринети успешности локалне акције
- Планирање изградње подршке
- 31. Избор циљне групе и њој одговарајућег канала комуникације
- Осмишљавање поруке која се упућује изабраној циљној групи да би се пробудио њен интерес за решавање проблема
- 32. Разумевање процеса прикупљања средстава
- Рад на временском плану акције
- 33. Одабир циљних група које ће бити позване на јавну презентацију
- Организација јавне презентације пројекта
- Припрема плана активности везаних за организацију јавне презентације
- 34. Предстаљање ученичких пројеката
- Обезбеђивање подршке за реализацију локалне акције
- 35. размењивање мишљења о часовима Грађанског васпитања и њиховим ефектима
- размењивање мишљења о властитим искуствима на Грађанском васпитању
- пружање међусобне подршке

Препоручена литература за реализацију предмета-

Водич са наставнике-грађанско васпитање за трећи средње школе

Интернет

Корелација са другим предметима-

Историја

1. **Образовни профил:** Пољопривредни техничар

2. **Назив предмета:** Хемија

3. **Разред:** III

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II	70					70
III						
IV						

5. **Статус предмета:** обавезан

6. Циљеви: Циљ наставе хемије јесте продубљивање, проширивање и повезивање знања ученика о хемијским појавама и законитостима, што доприноси формирању научног погледа на свет, радном и политехничком васпитању, као и оспособљавање ученика да стечена знања примењују у пракси и свакодневном животу.

Задаци наставе хемије су:

- проширивање и продубљивање знања ученика на основу одабраних научних садржаја о структури, супстанци и зависности својства супстанци од структуре;
- повезивање раније стечених знања из хемије и упознавање ученика са хемијским основама индустријске производње најважнијих материјала и њиховом применом;
- развијање способности за техничке и научне активности као предуслова за постизање трајног, систематичног и широко применљивог знања, на основу којег се стиче способност да се појаве могу самостално, критички разматрати, што је основна претпоставка за развој уверења и убеђења;
- повезивање теоријских садржаја са практичним радом који се одвија у склопу производних процеса у материјалној производњи;
- развијање навика ученика које ће доприносити унапређивању и заштити природе; животне и радне средине;
- сагледавање места хемије и хемијске индустрије у привреди наше земље;
- развијање стваралачке маште и аналитичког мишљења ученика, потенцирање позитивног карактера и вољних особина (свесност, издржљивост, педантност, прибраност, објективност и процењивање властитих способности) и формирање правилног односа према раду.

*) II разред за подручја: за четворогодишње стручне школе у следећим подручјима рада и образовним профилима: шумарство и обрада дрвета; трговина - продавац, угоститељство и туризам - конобар, кувар, туристички техничар; геологија, културолошки техничар; графичарство III и IV степен.

7. **СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК БРОЈ 4/91**

8. **Препоручена литература:** хемија за други разред

9. **Корелација са другим предметима:** агрохемија, педологија, воћарство, виноградарство

10. Начини остваривања програма: Програм хемије за средње стручне школе се надовезује на програм за основну школу. Теме су тако одабране да представљају логичку целину и обезбеђују поступно и систематично усвајање неопходних знања потребних сваком, а истовремено омогућују да се при реализацији појединих тема тежиште стави на оне које су у функцији подручја рада.

Полазећи од циља и задатака, од садржаја програма, наставник врши планирање рада, ослањајући се на оквирно задат број часова за остваривање садржаја теме, што значи да наставници тек, при глобалном и оперативном планирању, одређују потребан број часова за реализацију теме у складу са потребама подручја рада и степеном образовања ученика.

Програм омогућава ученицима да упознају опште законитости о саставу и структури супстанци и њихове примене, важније неорганске и органске хемијске производе који нас окружују, као и рекапитулацију и продубљивање знања стечених у основној школи, која морају бити поновљена. Хемијски процеси се приказују хемијским реакционим једначинама, а хемијска својства елемената и једињења објашњавају њиховим хемијским реакцијама.

Основна концепција реализације садржаја програма се не мења, односно, ученици и даље долазе до сазнања на основу података добијених експерименталним путем, те је реализација наведених демонстрационих огледа у функцији усвајања нових знања. Огледе демонстрира наставник или се реализују групним радом ученика. Приликом извођења огледа ученици се оспособљавају да посматрају, самостално усмеравају пажњу на објект, појаву или процес посматрања прибављајући потребне податке. Током извођења огледа треба настојати да се развије интензивна мисаона активност ученика - компарација, идентификација, диференцијација, анализа, синтеза, генерализација и класификација које условљавају извођење закључака и уочавање законитости у хемијским појавама и реакцијама, и да се ученици у томе осамостаљују. Мисаоном активирању доприносе и проблемски конципирани огледи, рачунски задаци и залагање да се резултати огледа усмено или писмено прецизно интерпретирају.

При излагању научних чињеница наставници треба да воде рачуна о јединствености и интердисциплинарности наставних принципа у природним наукама, како би ученици схватили повезаност појава и процеса у природи и њихову међусобну зависност и условљеност. Хемијске законитости треба да се изучавају у склопу природних законитости и треба да увере ученике да сва збивања, процеси и кретања у природи имају узрочно последични карактер. Редослед обраде садржаја програма омогућава постепено изграђивање учениковог схватања, као и формирање уверења о хемијском кретању материје.

Током реализације програма наставник указује на еволуцију појмова (појам атома, појам елемента, појам оксидације и редукције, појам киселина и база) и формира уверење да наша сазнања нису коначна, да ће наука дати нове дефиниције појмова и нова тумачења законитости. Хемију је потребно представити ученицима као науку која се интензивно развија и мења. Треба истаћи проблеме које хемија решава данас, као оне који су за сада нерешиви, указати на значај хемије и хемијских открића на опште људско благостање.

При изучавању хемијске везе треба имати у виду да су ученици о њима стекли основне представе у основној школи. Ковалентну везу треба објаснити на примеру спајања истоимених (H-H) и различитих атома (H-Cl).

О структури атома ученици треба да стекну само основне представе. Посебно треба истаћи корелацију периодног система елемената са грађом атома тако да ученици могу да пишу електронске конфигурације.

На примеру стварања воде може се објаснити како долази до хемијске реакције. Одређивањем топлоте неутрализације показујемо да до ослобађања енергије у облику топлоте не долази само приликом сагоревања неке супстанце.

При обради метала потребно је извршити систематизацију садржаја обрађених у основној школи. Битно је да ученици схвате важност метала, односно њихових једињења и легура у пракси.

У обради неметала треба инсистирати да ученици упознају општа својства појединих елемената и њихова важнија једињења, а мање инсистирати на памћењу формула.

Увод у органску хемију треба да послужи за понављање и систематизацију знања о угљенику и његовим једињењима, о ковалентном везивању угљеникових атома при чему се ствара велики број органских једињења. Неопходно је истаћи сличности и разлике између неорганских и органских једињења. Од посебног је значаја да се ученицима, већ од самог почетка скрене пажња на структуру и просторну грађу органских молекула и зависност својства од структуре.

Образовни профил – пољопривредни техничар
Руски језик 3-план

Предмет:Руски језик

Циљ предмета:Утврђивање и систематизација стечених знања у предходном школовању и овладавање стандардним језиком до нивоа који ће им омогућити да се служе тим језиком у једноставном споразумевању с људима из других земаља да упознају начин живота и културу народа чији језик уче и оспособе се за даље образовање

Полазна основа:Службени гласник РС – Просветни гласник бр.4/91

Препоручена литература:Богољуб Станковић,Стојадин Костић,Руски језик за трећи разред средње школе

Разред:трећи

Недељни фонд:2 часа

Годишњи фонд:74

Наставна тема/фонд часова по темама	Садржај по темама	Задаци	Начин остваривања програма
Школа и систем образовања(8)	<p>текст Испитивање</p> <ul style="list-style-type: none"> -Разлика у употреби придева шкољный и учебный -Дефинисање предмета , појава и појмова это(есть) + номинатив и глагол копула + инструментал -текст Полиглота Пауљ Аристе -Читање децимала и разломака -Реченице са субјектом израженим конструкцијом номинатив + с + инструментал 	<ul style="list-style-type: none"> -усвајање говорног језика у оквиру нових речи и израза укључујући и терминологију значајну за дату струку; - неговање правилног изговора и интонације са обраћањем посебне пажње на оне ритмичке схеме које су битне у усеном изражавању -разумевање говора (непосредно и путем медија) и спонтано изражавање у оквиру тема из свакодневног живота и општих тема струке, уз исказивање личног става и расположења; - овладавање техником информативног читања, разумевање сложеније језичке структуре у тексту и упознавање са особеностима језика струке читањем текстова везаних за теме из области дате струке -даље савладавање основе орфографије ради коректног писменог изражавања у оквиру усвојене лексике и језичких структура 	<ul style="list-style-type: none"> -Облици рада: -индивидуални -фронтални -рад у пару -рад по групама -Методе рада: -предавање -објашњавање -уобичајена вербална комуникација са ученицима -постављање питања и одговарање -превод стручних текстова -рад на тексту -вођени писмени састави -дијалог -самостални писани радови ученика -писмени задаци(2) -контролне вежбе, тестови Праћење напредовања ученика и оцењивање -Провера степена усвојеног знања и оцењивање постигнутих резултата врши се помоћу: -усмених одговора -тестова после сваке наставне теме -писмених задатака(2) -правописних диктата -домаћих задатака -диктат познатог текста -вежбања:трансформација и допуњавање,проширивање и сажимање реченица или текста , писање састава Место реализације: Учионица
Моја отаџбина (11)	<ul style="list-style-type: none"> -текст Путовање руског новинара Србијом -Скраћенице(род скраћеница,скраћенице и називи мерних јединица из Међународног система мерних јединица) -Дуг и кратак облик трпног придева прошлог времена (грађење,употреба-изражавање стања кратким обликом трпног придева прошлог времена , претварање активних реченица у пасивне) -Крвава бајка -У Шумарицама -Историјски споменици у Србији 		
Уметност(7)	<ul style="list-style-type: none"> - Текст У Трећјаковској галерији -Изражавање радње коју врши неодређено лице -Моја омиљена слика -Реченице са одредбом за меру и количину -Реченице са одредбом за приближну количину 		
Научници земље чији се језик учи(7)	<ul style="list-style-type: none"> - текст Д.И.Мендељејев -Прилози(разлике између придева и прилога и поређење прилога) -текст Букети -Атрибути(конгруирани и неконгруирани,претварање једне врсте у другу 		
Заштита животне средине(9)	<ul style="list-style-type: none"> - текст Заштита природе -Глаголски придев садашњег времена(грађење,употреба,превод,промена,замена конструкцијом который + садашње време) -текст Бајкал -Трпни придев садашњег времена(грађење у употреба) -Синоними 		

Породица (9)	<ul style="list-style-type: none"> -Живот и стваралаштво Толстоја -текст Виђење Карењине са сином -Радни глаголски придев прошког времена(грађење,превод,замена конструкцијом который + прошло време) - текст Сећање -Моје омиљено књижевно дело 	<ul style="list-style-type: none"> -разумевање писаног стручног текста,писање резимеа,извештаја и оспособљавање за њихову усмену интерпретацију -стицање нових знања о 	
Личности из историје (8)	<ul style="list-style-type: none"> - текст Петрове реформе - Неодређене заменице(разлика у употреби заменице са речцом то и речцом нибудь; разлика у употреби заменица любой и всякий) - исказивање просторних односа прилозима -текст Лисица и јарац 	<ul style="list-style-type: none"> карактеристикама земље и народа чији се језик учи , њиховог начина живота и обичаја -оспособљавање за вођење разговора о нашој земљи , њеним природним лепотама ,културно-историјским тековинама 	
Струка (15)	<ul style="list-style-type: none"> -опште теме везане за струку и практичан рад у струци -структура стручних речника и њихово коришћење -Систематизација предлога -Предлози карактеристични за стручне текстове:подобно тому , как , по мере того , как , в зависимости от того в , результате того что(рецептивно) 	<ul style="list-style-type: none"> -оспособљавање за даље образовање и самообразовање у области језика и струке коришћењем речника , лексикона и друге приручне литературе. 	

Професор:
Спасић Љиљана

ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ: Пољопривредни техничар
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ
РАЗРЕД: III
СТАТУС ПРЕДМЕТА: Општеобразовни-обавезни
КОРЕЛАЦИЈА: историја, психологија, филозофија

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Образовање и васпитање ученика као слободне креативне и културне личности, критичког ума и оплемењеног укуса
ПОЛАЗНА ОСНОВА: "Службени гласник РС Просветни гласник", број 4/91

ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА: Љ. Николић, Б. Милић- Читанка са књижевно теоријским појмовима за трећи разред средње школе
З. Станојчић, Љ. Поповић- Граматика српског језика

Недељни фонд: 3 часа
Годишњи фонд: 105 часова

САДРЖАЈ ПО ТЕМАМА

Модерна/појам, поава, стилске особености епохе, значај, представници
Европска модерна, књижевност модерне {36}
Међуратна књижевност {30}
Култура изражавања {20}
Језик {14}
Лектира {5}

ВРСТЕ АКТИВНОСТИ

НАСТАВНИК

Мотивише ученике за читање
Припрема и даје ученицима истраживачке задатке
Припрема наставни материјал
Објашњава и тумачи нове појмове
Подстиче активност ученика
Подстиче креативност ученика
Подстиче активно учење
Вреднује рад сваког ученика
Упућује ученике на додатне изворе знања

УЧЕНИК

редовно чита задату лектуру
припрема се за час
учествује у дискусијама
активно учи
редовно бележи најважније
прави свој речник нових речи
ради писмене задатке, тест
ове знања, правописне
диктате, рецитије стихове

НАЧИНИ ПРАЋЕЊА НАПРЕДОВАЊА УЧЕНИКА

Тестови знања
Усмено испитивање
Самостално ученичко излагање
Играње улога
Дебате
Домаћи истраживачки задаци
Писмени задаци
Правописни диктати

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК

Благица Станковић

1.Образовни профил Пољопривредни техничар

2.Назив предмета: Пољопривредна техника

3.Разред: III

4.Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III	35	35				70
IV						

5.Статус предмета: ОБАВЕЗНИ

6.Циљеви:. **Циљ** наставе предмета метеорологија са климатологијом је да ученици усвоје елементарна знања која су неопходна за успешно праћење стручних предмета, даље образовање и формирање научног погледа на свет.

Задаци:

- подстицање и развијање трајног интересовања за новим сазнањима из области метеоролошких појава у природи и атмосфери;
- јачање свести о потреби заштите природе, атмосфере и човекове средине опште;
- стицање и усвајање стручних знања за потребе шумско-узгојних радова и радова на озелењавању насеља;
- упознавање основних метеоролошких елемената и појава;
- оспособљавање ученика да рукују појединим инструментима и справама за мерење метеоролошких елемената и појава;
- стицање општих знања о клими, климатологији и климатолошким подацима;

7. службени гласник-просветни преглед из 1991 50/92

8.Препоручена литература: Уџбеник, ратарство за трећи разред

9.Корелација са другим предметима: воћарство, виноградарство, ратарство, педологија

10.Начини остваривања програма: Садржај програма предмета ратарство треба да омогући да лакше савладају и схвате друге шумарске дисциплине - гајење шума, производњу садног материјала, подизање шумских култура и плантажа, као и дисциплине везане за озелењавање насеља и уређење предела - цвећарство, расадничарство, подизање и негу зелених површина и др.

Метеорологија са климатологијом се непосредно ослања на садржаје физике са којом је у тесној вези Садржаји програма подељени су у две наставне целине:

- метеорологију у којој ученици упознају метеоролошке елементе и појаве и инструменте за њихово мерење, и
- климатологију у којој упознају опште појмове о клими и типове климе.

Посебну пажњу треба посветити микроклими шумских станишта и утицају вегетације на околину.

На крају дају основне карактеристике најважнијих климатолошких елемената у нашој земљи и њена подела на климатске области.

Услови за успешну реализацију наставног плана и програма су:

- правилно планирање и редовно припремање наставника за извођење наставе,

- целисходно коришћење фонда часова и добро организован наставни процес,
- комбинована примена наставних метода и разноврсност облика рада са ученицима уз правилну употребу одговарајућих наставних средстава и учила.

Од укупног фонда часова обраде градива и вежби 30 одсто је издвојено за утврђивање градива након реализације наставних тема.

У оквиру наставних тема предвиђен је број часова за реализацију теме, док се наставнику оставља могућност да сам изврши расподелу часова на наставне јединице. Због малог фонда часова за реализацију обраде новог градива, већи део утврђивања градива реализоваће се у фонду часова вежби. Распоред часова вежби са садржајем вежби прати сваку наставну тему.

С обзиром на међусобну повезаност појединих тема, то и садржаје програма треба реализовати по датом распореду.

Правилно коришћење наставних метода има велики значај за реализацију програма. Углавном на часовима обраде новог градива треба примењивати монолошку и дијалошку а делом и методу показивања - демонстрације (шеме, слике, цртежи, графикони, инструменти и сл).

За часове вежбања предвиђа се подела одељења на групе од 10 до 15 ученика.

Зависно од конкретног образовно васпитног циља и задатака настава се може реализовати у учионици, кабинету као и на терену у околини школе. Потребно је успоставити контакте са хидрометеоролошком станицом на том подручју, чији рад ученици треба да упознају, као и инструменте које поседује.

Наставник треба да обучи ученике да прате одређене метеоролошке елементе и појаве у атмосфери.

Праћење и вредновање успеха ученика остварује се у складу са Општим педагошко-дидактичким упутством за остваривање садржаја програма у средњим школама (објављено у "Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91) и Упутством о начину праћења рада и оцењивања ученика (објављено у "Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91).

Опште педагошко-дидактичко упутство за остваривање садржаја програма у средњим школама садржи и основне педагошке захтеве и принципе на којима се заснива реализација образовно-васпитног процеса.

1.Образовни профил: Пољопривредни техничар

2.Назив предмета: Практична настава

3.Разред:III

4.Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III			245	60		305
IV						

Обука у часовном систему:7 часова недељно,245 часова годишње,60 часова наставу у блоку)

Садржаји програма

- Пољопривредна техника-вежбе (35),
- Ратарство-вежбе (35),
- Опште сточарство-вежбе (35),
- Воћарство-вежбе (35),
- Заштита биља-вежбе (35),
- Практичан рад (70)Настава у блоку (60).

5.Статус предмета:обавезни

6.Циљеви:циљ практичне наставе је да,вежбама,практичним радом и обуком у блоку,оспособи ученике за савремену пољопривредну производњу,повезивањем теорије и праксе у овој области.

Задачи:-стицање практичних знања о пољопривредној производњи;

- укључивање у непосредни процес пољопривредне производње;
- развијање радних навика,способности и љубави за пољопривредну производњу;
- стицање знања о функционалним и техничким карактеристикама машина,апарата и уређаја који се користе у пољопривредној производњи;
- оспособљавање за руковање опремом и механизацијом у пољопривредној производњи;
- оспособљавање за производњу квалитетног садног материјала;
- стицање знања о примени средстава заштите пољопривредних култура;
- оспособљавање за непрекидно стручно усавршавање и самообразовање.

Теме се налазе у службеном гласнику број 1 (27.фебруар 1993 год.) на стр.112-114.

7.Препоручена литература:учбеници пољопривредна техника,ратарство,опште сточарство,опште воћарство,заштита биља

8.Корелација са другим предметима:пољопривредна техника,ратарство са повртарством и цвећарством,воћарство и виноградарство.

9.Начини остваривања програма:програм предмета практичне наставе конципиран је тако да се садржаји програма реализују вежбама,практичним радом и наставом у блоку.Реализација програма практичне наставе започиње обиласком објекта где ће се реализовати часови практичне наставе,затим следи обука ученика заштите на раду како не би дошло до повреде.

У трећем разреду у садржајима програма из ратарства веома је важно да се ученици обуче за правилну примену агротехничких мера код ратарских култура.У склопу ратарства рационално је реализовати програмске садржаје из пољопривредне технике и заштите биља.У трећем разреду реализацијом садржаја програма из пољопривредне технике потребно је да се ученици оспособе за правилно регулисање,одржавање и експлоатисање самоходних машина.

Из заштите биља у трећем и четвртном разреду потребно је да ученици стекну прецизност и одговорност при припреми раствора и примени средстава за сузбијање биљних болести и штеточина.

Код садржаја из воћарства треба настојати да се ученици оспособе за производњу садног материјала, припрему земљишта за подизање засада, подизање засада и негу засада. Потребно је да се ученици оспособе за правилно резивање воћака по врстама и узгојним облицима.

На часовима из области сточарства потребно је научити ученике да правилно прилазе животињи како би несметано могли да спроводе зоотехничке мере у сточарству. На часовима из сточарства треба обратити пажњу на размножавање домаћих животиња и то вештачко осемењавање, затим је важно да ученици овладају техником обележавања домаћих животиња, науче начин вођења матичних књига у сточарству и правилно спроводе мере хигијене грла, стаја и исхране. Такође ученици треба да савладају израду оброка за животиње по врстама и категоријама домаћих животиња. У току године сваки ученик дежура недељу дана у стајама према врсти животиња.

Оцена из предмета практичне наставе формира се из оцена: вежби, практичног рада и наставе у блоку.

1. Образовни профил Пољопривредни техничар

2. Назив предмета: Ратарство

3. Разред: III

4. Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III	70	35				105
IV						

5. Статус предмета: ОБАВЕЗНИ

6. Циљеви: Циљ наставе предмета метеорологија са климатологијом је да ученици усвоје елементарна знања која су неопходна за успешно праћење стручних предмета, даље образовање и формирање научног погледа на свет.

Задаци:

- подстицање и развијање трајног интересовања за новим сазнањима из области метеоролошких појава у природи и атмосфери;
- јачање свести о потреби заштите природе, атмосфере и човекове средине опште;
- стицање и усвајање стручних знања за потребе шумско-узгојних радова и радова на озелењавању насеља;
- упознавање основних метеоролошких елемената и појава;
- оспособљавање ученика да рукују појединим инструментима и справама за мерење метеоролошких елемената и појава;
- стицање општих знања о клими, климатологији и климатолошким подацима;

7. службени гласник-просветни преглед из 1991 50/92

8. Препоручена литература: Уџбеник, ратарство за трећи

9. Корелација са другим предметима: хемија, биологија, агрохемија са физиологијом, педологија

10. Начини остваривања програма: Садржај програма предмета ратарство треба да омогући да лакше савладају и схвате друге шумарске дисциплине - гајење шума, производњу садног материјала, подизање шумских култура и плантажа, као и дисциплине везане за озелењавање насеља и уређење предела - цвећарство, расадничарство, подизање и негу зелених површина и др.

Метеорологија са климатологијом се непосредно ослања на садржаје физике са којом је у тесној вези Садржаји програма подељени су у две наставне целине:

- метеорологију у којој ученици упознају метеоролошке елементе и појаве и инструменте за њихово мерење, и
- климатологију у којој упознају опште појмове о клими и типове климе.

Посебну пажњу треба посветити микроклими шумских станишта и утицају вегетације на околину.

На крају дају основне карактеристике најважнијих климатолошких елемената у нашој земљи и њена подела на климатске области.

Услови за успешну реализацију наставног плана и програма су:

- правилно планирање и редовно припремање наставника за извођење наставе,
- целисходно коришћење фонда часова и добро организован наставни процес,

- комбинована примена наставних метода и разноврсност облика рада са ученицима уз правилну употребу одговарајућих наставних средстава и учила.

Од укупног фонда часова обраде градива и вежби 30 одсто је издвојено за утврђивање градива након реализације наставних тема.

У оквиру наставних тема предвиђен је број часова за реализацију теме, док се наставнику оставља могућност да сам изврши расподелу часова на наставне јединице. Због малог фонда часова за реализацију обраде новог градива, већи део утврђивања градива реализоваће се у фонду часова вежби. Распоред часова вежби са садржајем вежби прати сваку наставну тему.

С обзиром на међусобну повезаност појединих тема, то и садржаје програма треба реализовати по датом распореду.

Правилно коришћење наставних метода има велики значај за реализацију програма. Углавном на часовима обраде новог градива треба примењивати монолошку и дијалошку а делом и методу показивања - демонстрације (шеме, слике, цртежи, графикони, инструменти и сл).

За часове вежбања предвиђа се подела одељења на групе од 10 до 15 ученика.

Зависно од конкретног образовно васпитног циља и задатака настава се може реализовати у учионици, кабинету као и на терену у околини школе. Потребно је успоставити контакте са хидрометеоролошком станицом на том подручју, чији рад ученици треба да упознају, као и инструменте које поседује.

Наставник треба да обучи ученике да прате одређене метеоролошке елементе и појаве у атмосфери.

Праћење и вредновање успеха ученика остварује се у складу са Општим педагошко-дидактичким упутством за остваривање садржаја програма у средњим школама (објављено у "Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91) и Упутством о начину праћења рада и оцењивања ученика (објављено у "Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 4/91).

Опште педагошко-дидактичко упутство за остваривање садржаја програма у средњим школама садржи и основне педагошке захтеве и принципе на којима се заснива реализација образовно-васпитног процеса.

1. Obrazovni profil: POLjOPRIVREDNI TEHNICAR

Trajanje obrazovanja: 4 godine

Razred/odeljenje: III1

Nastavni predmet: Stocarstvo

Prosvetni glasnik u kojem je objavljen plan i program: Br.1 od 27. februara 1993., strana 104 i 105

Nedeljni fond casova: 2

Godisnji program: 70 casova

Nedeljni fond casova vezbi:

Godisnji fond casova vezbi:

Godisnji fond blok nastave:

2. Status predmeta: Obavezni strucni

3. Ciljevi predmeta: Cilj nastave stocarstava je da se ucenici osposobe za organizovanje, vodjenje i izvodjenje tehnoloskog procesa i postupka u stocarskoj proizvodnji.

4. Preporucena literature za realizaciju predmeta: "Socarstvo sa ishranom" Dr. Radimir Joavnovic, Dr. Bogoljub Simovic i Dr. Miroslava Milojic

5. Korelacija sa drugim predmetima: Biologija, Anatomija i fiziologija domacih zivotinja, Ratarstvo

6. Nacini ostvarivanja programa: Programom su obuhvaceni osnovni sadrzaji koji treba ucenicima da omoguce sticanje znanja iz oblasti stocarstva, radi sto uspesnijeg gajenja domacih zivotinja.

Vodilo se racuna da se program koncipira tako da ucenike oslobodi za organizovanje, za dobro vodjenje i izvodjenje tehnoloskih procesa i postupaka u savremenoj stocarskoj proizvodnji.

Da bi se ucenici sto bolje osposobili za rad u stocarskoj proizvodnji, data je prednost prakticnoj nastavi i u pogledu fonda casova u odnosu na teorijsku nastavu.

Realizacijom programa treba da se ostvare i zadaci postavljeni u programu. Sadržaj treba logicki povezivati, tako da ucenici steknu predstavu o celini sadrzaja programa.

Oblici i metode rada na casu treba da budu takvi da podsticu i ukljucuju ucenike u process sticanja znanja. Obrada sadrzaja mora biti pracena odabranim primerima, semama, slikama, dijamozitivima, modelima, crtezima, grafofolijama itd.

Sadržaji programa stocarstva dati su u vidu nastavnih celina, odnosno tema. Za nastavne celine dat je okvirni broj casova, koji nastavniku sugerise obim, dubinu i nacin obrade svake nastavne celine, odnosno teme. Taj fond casova je orijentacioni i treba ga uskladjivati sa konkretnom situacijom u skoli, razredu, odnosno odeljenju. Eventualno odstupanje moglo bi biti oko 10% od predvidjenog fonda casova za pojedine celine.

U realizaciji programa treba se pridrzavati redosleda tema kako je dat u programu, i ako je moguće da redosled bude i drugaciji uz potrebna obrazlozenja na strucnim aktivima.

Za svaku nastavnu temu dat je fond casova koji se odnosi ne samo na obradu, vec i na utvrdivanje i ponavljanje sadrzaja. Nastavnici ce u godisnjem planu rada za svaku nastavnu temu predvideti fond casova za svaku nastavnu temu, predvideti fond casova za obradu i ponavljanje, za koje se planira od 30-40% od ukupnog broja casova.

U operativnom (mesečnom) planu blize se utvrđuju nastavne

jedinice,odnosno sadrzaj svakog casa.

Didakticko-metodicki zahtevi u realizaciji programa odnose se na primenu didaktickih principa,izbor metoda I oblika rada na casu.

Nastavni predmet stocarstvo zastupljen je u III i IV razredu.U III razredu obuhvaceni su sadrzaji opsteg stocarstva,osnove ishrane domacih zivotinja,zoohigijene I dela posebnog stocarstva koji se odnosi na ovcarstvo i konjarstvo.

U III razredu ucenici treba da shvate poreklo domacih zivotinja,privredni znacaj stocarstva i pojam domace-pitome zivotinje. Posebno se treba zadržati kod pojmova vrste,rase i nize jedinice od rase,kao sto su: tip,soj,linija,zapat,jato i drugo.

Kod tematske celine razmnozavanje I razvoj kao osnovu odgajivackog rada ucenici treba da shvate nacin razmnozavanja, polni ciklus i tehniku osemenjavanja po vrstama stoke,kao i da se upoznaju sa razvojem embriona u utrobi majke I razvojem mladunaca od rođenja do ulaska u priplod.

Izucavanjem promenljivosti i varijabilnosti domacih zivotinja ucenici se moraju upoznati sa osnovnim genetickim principima i nasledjivanjem pozitivnih osobina kod svih vrsta domacih zivotinja.

Pri izucavanju tematske celine selekcija ucenici moraju dobro da nauce sta je to selekcija,prirodna i vestacka,grupna odnosno masovna i individualna.Zatim,moraju dobro da nauce principe i Metode selekcije kao i pomocna sredstva pri selekciji,kako bi se sto bolje osposobili za posao selekcionera,odnosno za praktican rad u selekciji stoke.

Izucavanjem nacina odgajivanja domacih zivotinja ucenike treba upoznati sa najvaznijim metodama koje se danas koriste pri odgajivanju domacih zivotinja navodeci im pri tom prakticne primere postignute upotrebom pojedinih nacina odgajivanja.Treba ih informativno upoznati sa merama za unapredjenje stocarstva.

U delu programa koji se odnosi na osnove ishrane domacih zivotinja ucenike treba,najpre,upoznati sa znacajem ishrane domacih zivotinja,kako bi shvatili da je ishrana jedan od najvaznijih cinilaca za rentabilnu stocarsku proizvodnju.Zatim,treba ih upoznati sa znacajem i ulogom hranljivih materija u organizmu domacih zivotinja,a posebno sa proteinima,ugljenim hidratima,mastima,mineralnim materijama i vitaminima.Isto tako,ucenike treba naučiti da mogu sami da ocenjuju hranljivu vrednost pojedinih hraniva i hranljivih materija,kao i sa bilansom azota i ugljenika.Ucenici moraju da znaju sta je to hranljiva jedinica,sta je skrobna,a sta ovsena hranljiva jedinica.

Pri izucavanju stocnih hraniva posebnu paznju treba ucenicima obratiti na zelena,kabasta,krtolasto-korenasta hraniva kao i na silazu.Isto tako,moraju da znaju i hraniva zivotinjskog porekla,mineralna hraniva i industrijske otpatke.

Ucenici moraju da znaju sta je to obrok i kako se obrok sastavlja pri ishrani pojedinih vrsta zivotinja.

U delu programa koji se odnosi na zoohigijenu,ucenici treba da nauce sta je to opsta higijena,a sta su to preventivne mere.Zatim treba da nauce da pruze prvu pomoc povredjenim i obolelim domacim zivotinjama.Isto tako,treba da znaju zasto i kako se vrse dezinfekcija,dezinskcija,deratizacija i dekontaminacija,kao i da znaju kako se neskladljivo uklanjaju lesevi i kako se vrsi transport

stoke.

Ucenike, zatim, treba informativno upoznati sa najvaznijim za-
Raznim i invazionim bolestima. U delu programa koji se odnosi
na stocarstvo ucenike treba najpre upoznati sa znacanjem ove gr-
ane, a zatim ih ukratko upoznati sa domacim i najvaznijim ino-
stranim rasama ovaca, sa osobinama i selekcijom. Posebnu paznju
treba skrenuti na mrkanje, nacin parenja, ishranu i negu priplodnih
gla i odgajivanja podmlatka.

U tematskoj celini konjarstvo ucenike treba ukratko upoznati
Sa znacajem konjarstva, sa domacim rasama konj, engleskim i
arapskim konjem i domacim hladnokrvnim konjem. Zatim ih, in-
ormativno upoznati sa opasivanjem kobila i gajenjem priplodnih
grla.

1. **Образовни профил:** Пољопривредни теничар

2. **Назив предмета:** Воћарство

3. **Разред:** III

4. **Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:**

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III	70		35	12	35	82
IV						

5. **Статус предмета:** обавезни

6. **Циљеви** наставе воћарства је да ученици стекну знања о технологији воћарске производње и да изналазе најрационалнија и најефикаснија средства и методе за остваривање максималне и висококвалитетне производње здраве хране по јединици површине.

Задачи наставе су: -уознавање значаја, стања и перспективе воћарске производње;

- Уознавање морфолошких и физиолошких особина воћака;
- овладавање техником расадничке производње;
- уознавање еколошких чинилаца воћарске производње;
- стицање знања и организационих способности за заснивање дугогодишњих засада;
- стицање знања о принципима и облицима резидбе;
- стицање знања о примени агротехничких мера у воћарској производњи;
- уознавање воћних врста;
- овладавање техником бербе, паковања, класирања и транспортом воћа;
- оспособљавање за стално усавршавање и самообразовање у области воћарства.

Теме се налазе у службеном гласнику број 1(27 фебруар 1993 год.) на стр.101-103

7. **Препоручена литература:** Уџбеник воћарство за трећи и четврти разред пољопривредне школе; др. Спасоје Булатовић и др. Мирјана Булатовић

8. **Корелација са другим предметима:** пољопривредна техника, биологија, практична настава, агрохемија са физиологијом биља, педологија.

9. **Начини остваривања програма:** наставни програм воћарства изучава се у трећем и четвртном разреду и то у трећем разреду изучава се опште, а у четвртном разреду специјално (помологија) воћарство. Садржаји овог предмета реализују се теоријском наставом, а вежбе и практичан рад остварују се у практичној настави. Основне одлике концепције наставног програма воћарства су да се применом савремених метода изуче морфолошке и физиолошке особине воћних култура, услови успевања, начини размножавања, производња садног материјала, подизање засада, агротехника у воћарској производњи и помологија.

Програм се заснива на корелацији и синхронизацији општег воћарства са специјалним и обтнуто, затим са предметима биологијом, педологијом, агрохемијом са физиологијом биља, пољопривредном техником и другим стручним предметима.

Трећи разред: - тему морфологија воћа треба повезати са предходно стеченим знањима из биологије, и на основу њих упознати ученике са новим појмовима. Нарочито се треба задржати на садржајима: родне границе, неродне границе, родни и неродни пупољци, које би требало усвојити до нивоа примене.

Физиологију воћа треба повезати са физиологијом биља. Нарочито се треба задржати на односима оплодње и образовања цветних пупољака до нивоа разумевања.

Садржаје наставних целина размножавања воћака и воћни расадник треба повезати са знањима из биологије и физиологије биља. Пошто се наставни садржаји о размножавању воћака обрађују у воћном расаднику, то је потребно прво упознати ученике са избором места, организацијом, односно са производним објектима воћног расадника. Када ученици стекну основне појмове о воћном расаднику, треба да савладају начине размножавања воћака до нивоа разумевања. У зависности од начина размножавања, ученици треба да упознају, до нивоа разумевања, подлоге за поједине врсте воћака. Када су савладали подлоге, до нивоа

примене, треба да савладају производњу сејанаца и вегетативних подлога. Нарочито треба посветити пажњу технологији производње садног материјала, коју ученици треба да савладају до нивоа примене.

Тема еколошки чиниоци воћарске производње може да се обради после теме Физиологија воћака, а може и како је планирана да буде директно у функцији теме Подизање воћака. При обради ове теме користити знања из биологије, агрохемије са физиологијом биља и педологије, као и знања из ратарства. Тему треба обрадити до нивоа разумевања.

При обради теме Подизање воћака нарочито је потребно задржати се код техничких операција, које ученици треба да савладају до нивоа примене.

Значај, задатак и принципе резидбе воћака треба исцрпно обрадити, што ће омогућити да се лакше схвати формирање основних облика резидбе до треће године и резидбе воћака у плодношењу. Ова тема захтева усвајање садржаја до нивоа примене.

Када је реч о одржавању земљишта у воћњацима, нарочито је потребно посветити пажњу одржавања земљишта у дугогодишњим засадима.

Ђубрење воћака је обрађено у агрохемији, па је овде потребно само указати на примену ђубрива у зависности од воћних врста и земљишта.

У теми Наводњавање воћака важно је успоставити корелацију са знањима из физиологије биља и биологије, као и пољопривредне технике. Тему обрадити до нивоа разумевања.

1.Образовни профил: Пољопривредни техничар

2.Назив предмета: Заштита биља

3.Разред: III

4.Остваривање образовно васпитног рада облици и трајање:

разред	Настава				Пракса	укупно
	Теоријска настава	вежбе	Практична настава	Настава у блоку		
I						
II						
III	70		35	6	35	76
IV						

5.Статус предмета: ОБАВЕЗАН

6.Циљеви: **Циљ** наставе предмета заштита биља је да ученици усвоје наставне садржаје из фитопатологије и ентомологије са научног и практичног аспекта. **Задачи наставе су:**

-уознавање основних појмова из заштите биља

-уознавање проузроковача биљних болести ,настајање болести и штете које наносе биљкама ;

-усвајање потребних знања о штетним инсектима и другим штеточинама ,уознавање њихове грађе размножавање и развој као и услове спољних фактора који утичу на развој инсеката биљкама.

-схватање мера борбе против биљних болести и штеточина

-уознавање пестицида који се данас користе у борби против паразита и штеточина

-уознавање најважнијих биљних болести и штеточина и примена сечених знања у сузбијању болести и инсеката.

Теме се налазе у просветном гласнику бр.1 од 27.02.1993.год на стр.108

7.Препоручена литература: уџбеник заштита биља за трећи и четврти разред за пољопривредног техничара; др.Р.Секулић, др.М.Бабовић

8.Корелација са другим предметима: биологија хемија ,пољопривредна техника практична настава.

9.Начини остваривања програма: Наставни програм овог предмета повезан је са програмским садржајима следећих предмета:ратарство,повртарство,воћарство,виноградарство,пољопривредна техника и практична настава.Садржаји програма су дати у виду наставних целина односно тема.за наставне целине дата је оквирни број часова.Овај оквирни бр.часова има за циљ да наставнику сугерише обим ,дубину и начин интерпретације сваке поједине целине,односно теме.При реализацији програма овог предмета треба стално имати у виду задатке који су дати уз програм.За избор садржаја програма била је врло значајна и образовно васпитна улога наставе овог предмета,тј,њен допринос даљем оспособљавању ученика да логички мисле и стваралачки расуђују.Наиме ,солидна оспособљеност ученика има широки трансвер на многобројне делатности у данашње време и омогућава касније ефикасно учење и самообразовање.При реализацији садржаја програма треба водити рачуна о корелацији садржаја овог предмета са сродним садржајима других предмета.Такође ,неопходно је да се стално повезују програмски садржаји са искуством из праксе.Посебно је значајно обрадити мере заштите на раду у нормалним и ванредним условима.Фонд часова сваке теме има оријентациони карактер и њега треба усклађивати са конкретном ситуацијом у разреду.Евентуално одступање могло би бити око 10 % од предвиђеног фонда часова за поједине целине.За сваку наставну целину предвиђени фонд часова не односи се само на обраду новог градива већ и на вежбање и тематско понављање.Наставник у годишњем глобалном плану рада за сваку наставну целину предвиди фонд часова за обраду новог градива,утврђивање,тематско понављање и систематизацију градива.За утврђивање,тематско понављање и систематизацију градива треба предвидети од 30-40%од предвиђеног фонда часова.У оперативном плану рада садржаје програма сваке теме треба разрадити на наставне јединице,по правилу у трајању од једног школског часа.У планирању образовно васпитних задатака за поједину тему треба полазити од задатака наставе који су дати уз програмске садржаје.При планирању реализације програма треба се придржавати редоследа тема који је дат у програму,мада је могуће редослед тема планирати другачије , уз потрбна образложења на стручном активу наставника.Реализација садржаја програма треба бити праћена применом дидактичких принципа,савремених наставних метода,средстава и облика рада.Треба увек дати предност оним методама и облицима рада који у већој мери доприносе активном укључивању ученика у наставни процес и

стваралачки рад и стицања знања. Настава овог предмета треба бити тако организована и извођена да се у што већој мери оствари њена ефикасност и продуктивност, уз пуно ангажовање ученика у наставном процесу. При објашњавању појединих делова садржаја програма потребно је припремити наставна средства (графичке приказе, моделе итд.) и на њима дати потребна тумачења. Након завршетка одређених тема неопходно је, где год је то могуће дати и задатке за вежбање на часу и домаће задатке (сакупљање материјала за хербаријум и збирку инсеката). Ученике који показују посебно интересовање за овај предмет треба упућивати на одговарајућу литературу.